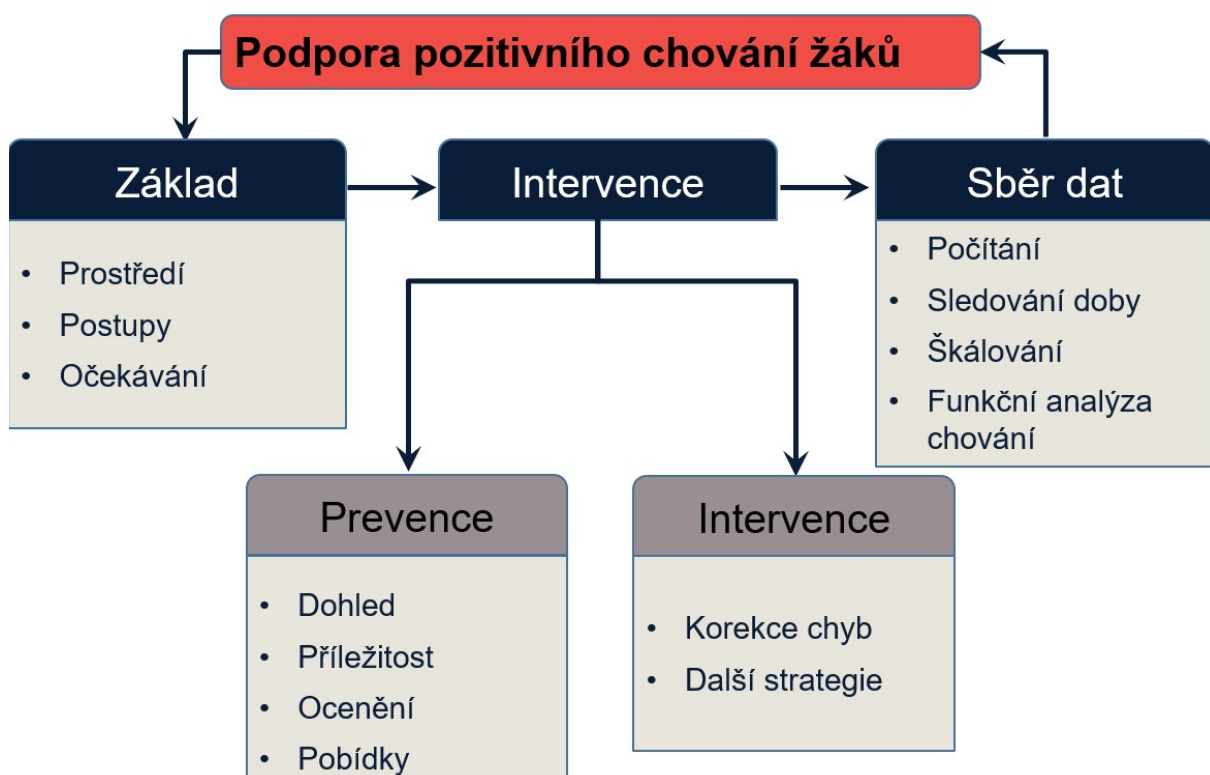

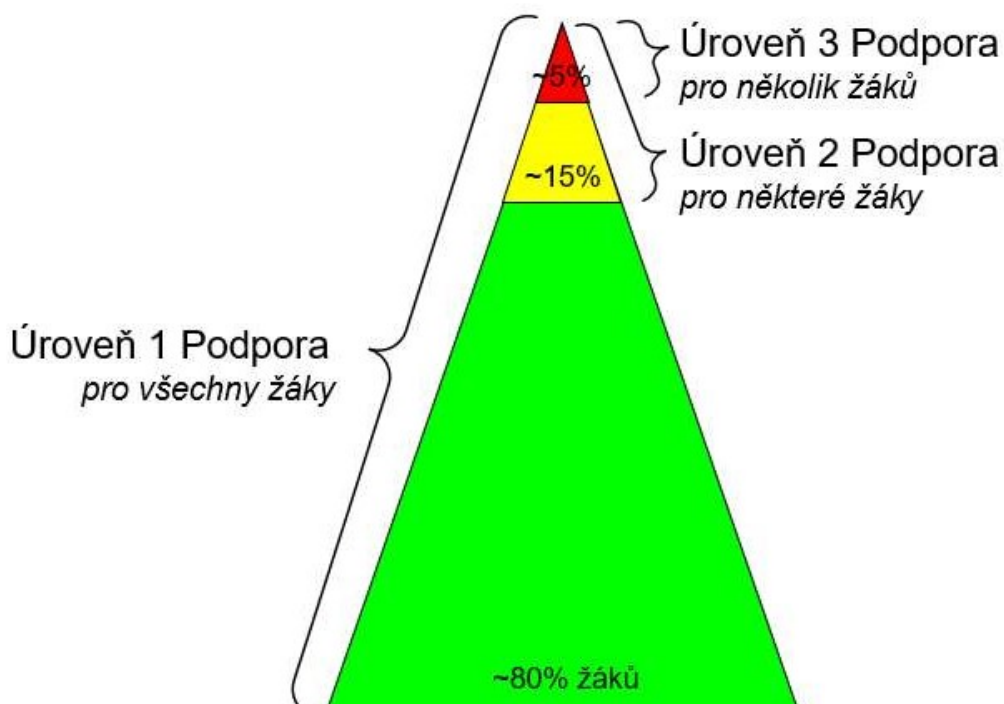
Positive Behavior Intervention and Support aneb podpora pozitivního chování dětí a žáků

PBIS je implementační rámec pro výběr a použití výzkumně ověřených preventivních a intervenčních postupů poskytujících žákům podporu v oblasti akademické, sociální, emoční a v oblasti chování. Jeho cílem je nastavit podmínky a procesy ve škole tak, aby se účinně předcházelo problémovému chování žáků. Dopad intervencí je ale mnohem širší a výzkumy potvrzují, ve školách, které PBIS implementují, **se zlepšují i vzdělávací výsledky žáků a spokojenost učitelů**. Díky snížení psychické i časové zátěže spojené s řešením problémového chování žáků mají učitelé více času a energie na učení.

Schéma PBIS

Podpora je diferencovaná do tří úrovní, přičemž největší pozornost je zacílena na Úroveň 1 – **PREVENCÍ**. Druhá úroveň podpory je určena žákům, kteří nemají z různých důvodů dostatečně rozvinuté sociální a emoční dovednosti potřebné k efektivní interakci s dětmi a dospělými. V rámci skupinových nebo individuálních aktivit jsou žáci podporováni v osvojení a uplatnění potřebných dovedností v každodenním životě ve škole. Poslední úroveň intervence je určena dětem s výraznými a přetrvávajícími problémy v chování a je založena na funkční analýze chování.

Z podpory v Úrovní 1 profitují všichni žáci, výzkumy potvrzují, že při důsledném uplatňování opatření v této úrovni 80 % žáků základních a středních škol **vyšší úroveň podpory v oblasti chování nepotřebuje**. Plošné a v celé škole jednotné uplatňování opatření Úrovně 1 tak šetří čas, který by učitelé, výchovní poradci a školní psychologové trávili individuálním řešením výchovných problémů žáků, zpracováváním individuálních výchovných plánů a další agendou spojenou s obvyklým problémovým chováním žáků.

Jako vše nové, i zavádění PBIS vyžaduje v počátku více času, ten se však učitelům poměrně rychle vrací a především se snižuje jejich psychická zátěž spojená s řešením běžného problémového chování žáků. V řadě případů se navíc nejedná o zcela nové postupy, spíše odlišný a především ve všech prostorách školy jednotný přístup k jejich uplatňování.

Příklad

Většina třídních učitelů si se svou třídou na začátku školního roku vytváří pravidla třídy, někteří i věnují čas jejich fixaci a přijetí žáky. Jejich limitem je však právě vázanost na konkrétní třídu. Ve škole existuje mnoho různých pravidel, které však zdaleka ne všichni vyučující znají a jejich uplatňování očekávají. V PBIS je několik pravidel chování, která jsou jednotná pro celou školu. Velká pozornost se ale věnuje učení žáků (i pracovníků školy) tomu, jak aplikace konkrétního očekávaného chování vypadá v prostředí třídy, chodby, jídelny, na chodbech... Cílem je dosáhnoutí jednotného přístupu všech dospělých ve škole k očekávaním, které jsou v oblasti chování na žáky kladeny.

Východiska PBIS

PBIS v teoretické rovině vychází z behaviorální analýzy.

Vychází z předpokladu, že **žáci se v každý okamžik chovají, jak nejlépe mohou.**

Existují **dva okruhy limitů**, které žákům brání chovat se očekávaným způsobem:

- aktuální úroveň jejich sociálních a emočních dovedností
- kvalita prostředí (fyzické prostředí, vztahy..)

Deficity v sociálních a emočních dovednostech můžeme efektivně řešit **učením** (obdobně jako dovednost číst nebo psát)

Deficity v prostředí můžeme efektivně řešit **přijímáním preventivních opatření a poskytováním podpory**

PBIS vychází z předpokladu, že vzdělávací problémy a problémy v chování často bývají spojenými nádobami.

————> **Problémy v sociálních dovednostech obvykle vedou ke vzdělávacím problémům**

←———— **Vzdělávací problémy obvykle vedou k problémovému chování**

Proto se PBIS zaměřuje i na opatření na zkvalitnění interakce mezi žáky a učitelem v průběhu výuky.

ZÁSADY PBIS

- Nemůžeme žáky přinutit učit se nebo se žádoucím způsobem chovat
- Můžeme **uzpůsobit prostředí** ke zvýšení pravděpodobnosti, že se žáci něčemu naučí nebo se budou dobře chovat.
- K úpravě prostředí využíváme výzkumně ověřené postupy a při implementaci opatření jsme **precizní a konzistentní**.

Cílem efektivní podpory chování není vytvořit „bezchybné“ žáky, ale poskytnout jim to nejoptimálnější prostředí pro podporu jejich růstu za využití výzkumem ověřených strategií, které žáky vedou.

Příklady výzkumných studií zabývajících se vztahem mezi kvalitou výuky a chováním žáků

Quality instruction can reduce student engagement in problem behaviors (Filter & Horner, 2009; Preciado, Horner, Scott, & Baker, 2009, Sanford, 2006)

Increasing rates of effective instruction may decrease rates of inappropriate behavior, especially for students with disabilities (Sutherland & Wehby, 2001).

Implementation of schoolwide positive behavior support leads to increased academic time and enhanced academic outcomes (Algozzine & Algozzine, 2007; Horner et al., 2009; Lassen, Steele, & Sailor, 2006)

Children who fall behind academically will be more likely to find academic work aversive and also find escape-maintained problem behaviors reinforcing (McIntosh, 2008; McIntosh, Sadler, & Brown, 2010)

Příklady výzkumných studií zaměřených na PBIS

Bradshaw, C.P., Koth, C. W., Thornton, L. A., & Leaf, P. J. (2009). Altering school climate through school-wide Positive Behavioral Interventions and Supports: Findings from a group-randomized effectiveness trial. *Prevention Science, 10*(2), 100-115

Bradshaw, C. P., Koth, C. W., Bevans, K. B., Ialongo, N., & Leaf, P. J. (2008). The impact of school-wide Positive Behavioral Interventions and Supports (PBIS) on the organizational health of elementary schools. *School Psychology Quarterly, 23*(4), 462-473.

Bradshaw, C. P., Mitchell, M. M., & Leaf, P. J. (2010). Examining the effects of School-Wide Positive Behavioral Interventions and Supports on student outcomes: Results from a randomized controlled effectiveness trial in elementary schools. *Journal of Positive Behavior Interventions, 12*, 133-148.

Bradshaw, C. P., Reinke, W. M., Brown, L. D., Bevans, K. B., & Leaf, P. J. (2008). Implementation of school-wide Positive Behavioral Interventions and Supports (PBIS) in elementary schools: Observations from a randomized trial. *Education & Treatment of Children, 31*, 1-26.

Bradshaw, C. P., Waasdorp, T. E., & Leaf, P. J. (2012). Effects of school-wide positive behavioral interventions and supports on child behavior problems. *Pediatrics*.

Horner, R., Sugai, G., Smolkowski, K., Eber, L., Nakasato, J., Todd, A., & Esperanza, J., (2009). A randomized, wait-list controlled effectiveness trial assessing school-wide positive behavior support in elementary schools. *Journal of Positive Behavior Interventions, 11*, 133-145.

Horner, R. H., Sugai, G., & Anderson, C. M. (2010). Examining the evidence base for school-wide positive behavior support. *Focus on Exceptionality, 42*(8), 1-14.

Waasdorp, T. E., Bradshaw, C. P., & Leaf, P. J. (2012). The impact of school-wide positive behavioral interventions and supports (SWPBIS) on bullying and peer rejection: A randomized controlled effectiveness trial. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*.